

Komunike Upravnog odbora Vijeća za provedbu mira

Kratak pregled

1) Politički direktori Upravnog odbora Vijeća za implementaciju mira, koji su se sastali u Sarajevu 23. i 24. septembra, podržali su kratkoročnu strategiju visokog predstavnika za implementaciju mandata, koja se fokusira na pružanje pomoći organima BiH u sljedećem:

- okončati administrativne i logističke pripreme te donošenje zakona potrebnih za konsolidaciju reformi u sektorima odbrane, policije i obavještajnih službi;
- osigurati puno funkcioniranje Suda BiH i proširenog Vijeća ministara BiH;
- okončati pripreme za uvođenje PDV-a, te ujedinjenje carinskih uprava;
- omogućiti i zagarantovati samoupravni status Distrikta Brčko.

2) Upravni odbor je naglasio da su usvajanje zakona, donošenje odluka i preuzimanje obaveza tek prvi koraci u reformi. Ukoliko BiH želi ispuniti 16 prioriteta iz studije izvodljivosti te se dalje integrirati u euroatlanske strukture, te ukoliko se želi vidljivo poboljšanje života samih građana, organi vlasti moraju u potpunosti provesti reforme.

3) U tom smislu Upravni odbor je sa zadovoljstvom primio k znanju saopštenje UNHCR-a objavljeno prošle sedmice o tome da se više od jednoga miliona nekadašnjih izbjeglica i raseljenih lica vratilo u svoje domove. Treba priznati da je, iako je ovaj proces počeo pod vođstvom međunarodne zajednice, broj od jednog miliona povrataka postignut pod vođstvom domaćih organa BiH, koji su, u toku posljednjih godinu dana, preuzeli

odgovornost za proces povratka izbjeglica. Ovo, kao i toliko drugih primjera, naglašava ključnu činjenicu da vođstvo u procesu reformi prelazi iz ruku međunarodne zajednice u ruke domaćih organa i da taj proces mora ostati fokusiran na to da građanima ove zemlje vrati dostojanstvo i prosperitet.

4) Ipak, neke opstruktivne snage i dalje ugrožavaju izgleda za konačni politički i ekonomski oporavak, osobito u kontekstu poštivanja zakonskih obaveza BiH. Upravni odbor je upozorio da prije svega organi vlasti RS moraju poduzeti potrebne konkretne korake kako bi se uhapsile osobe optužene za ratne zločine i ostvarila saradnja sa Međunarodnim krivičnim tribunalom za bivšu Jugoslaviju. Neispunjenje tih obaveza sada predstavlja najveću prepreku članstvu BiH u Partnerstvu za mir te njenoj daljoj integraciji u Evropu, procesima koji bi inače bili u obećavajućoj fazi. To istovremeno znači i neispunjenje jedne od osnovnih obaveza iz Općeg okvirnog sporazuma za mir.

* * *

Komunike

1) Politički direktori Upravnog odbora Vijeća za implementaciju mira susreli su se u Sarajevu 23. i 24. septembra na sastanku kojim je predsjedavao visoki predstavnik Paddy Ashdown. Organi vlasti BiH, pod vođstvom predsjedavajućeg Vijeća ministara Adnana Terzića, informirali su Upravni odbor o koracima koji su poduzeti u posljednja tri mjeseca kako bi se usvojile i provele ključne reforme.

Izvještaj organa vlasti BiH

2) Upravni odbor je konstatovao da od početka 2004. godine postoji stalan i jasan napredak, osobito u vezi sa usvajanjem zakona koji se tiču Partnerstva za mir i studije izvodljivosti EU, za koje organe vlasti BiH, pod vođstvom premijera Terzića, treba pohvaliti. Međutim, zakonodavni paket se sada mora

zakružiti, osobito kada je riječ o javnom radio-televizijskom sistemu, a težište treba prebaciti na *implementaciju*.

Saradnja sa Tribunalom u Hagu

3) Upravni odbor je izrazio svoje duboko nezadovoljstvo činjenicom da BiH još uvijek nije ostvarila punu saradnju sa haškim tribunalom – što je ključni uvjet za njeno učešće u Partnerstvu za mir i za početak pregovora sa EU o zaključivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, kao i sasvim jasna obaveza koja se zasniva na Općem okvirnom sporazumu za mir te međunarodnom i domaćem pravu. Naglašeno je da prije svega organi vlasti RS moraju odlučno raskinuti sa svojom dosadašnjom praksom neispunjavanja obaveza iz ove oblasti, te pokazati konkretne i opipljive rezultate u sedmicama i mjesecima koji su pred nama. Upravni odbor je podržao korake koje je visoki predstavnik poduzeo kako bi odgovarajući pojedinci snosili odgovornost.

Povratak izbjeglica

4) Nedavno saopštenje koje je objavio UNHCR da se više od jednog miliona nekadašnjih izbjeglica i raseljenih lica vratilo u svoje domove u BiH odražava i potvrđuje status poslijeratne obnove ove zemlje. Upravni odbor je izrazio svoje zadovoljstvo činjenicom da je odgovornost za povratak izbjeglica uspješno prešla u ruke organa vlasti BiH, te apelovao na sve potpisnike Daytonskog mirovnog sporazuma da osiguraju da se situacija u kojoj se nalaze preostalih 600.000 izbjeglica i raseljenih lica u regiji riješi na pravedan način uz poštivanje njihovog prava na povratak. U vezi sa ovim, Upravni odbor pozdravlja nedavnu zajedničku inicijativu Evrpske komisije, OSCE-a i UNHCR-a da pokrenu vlade u regiji da riješe preostala pitanja vezana za raseljena lica. Upravni odbor je konstatovao da organi vlasti BiH moraju uraditi puno više da osiguraju da se povratak nastavi i bude održiv. Upravni odbor je također istakao odgovornost organa vlasti BiH da osiguraju da odluke o povratu koje je u prošlosti donijela

Komsija za zahtjeve za povrat nepokretne imovine budu u potpunosti ispoštovane i da ne budu poništene.

Izgradnja institucija

5) Kako bi proširenje Vijeća ministara imalo praktičnog efekta, organi vlasti BiH moraju učiniti sve što je u njihovoj moći da osiguraju da se, do kraja ove godine, zaposli odgovarajući broj osoblja te dodijele odgovarajuće prostorije ministarstvima, institucijama i agencijama na državnom nivou poput Uprave za indirektno oporezivanje, Agencije za informacije i zaštitu BiH te Suda BiH. Te institucije, odnosno njihovi dijelovi, ne mogu funkcionirati samo na papiru – one moraju raditi u praksi.

6) Upravni odbor je apelovao na sve nivoe vlasti u BiH da poduzmu potrebne korake kako bi se osiguralo da sve institucije BiH – na državnom nivou – imaju prostorije koje su im potrebne kako bi bile u potpunosti kadrovski popunjene te ispunjavale zahtjeve procesa stabilizacije i pridruživanja. Neispunjenje ovoga predstavljaće opstrukciju daljeg napretka BiH ka integraciji u euroatlanske strukture. Pored poduzimanja mjera kojima bi se zadovoljile trenutne potrebe institucija BiH za uredskim prostorom, Upravni odbor je apelovao na organe vlasti BiH da obezbijede trajno rješenje za ovaj problem tako što će urediti pitanje državne imovine.

7) Koraci ka konsolidaciji finansijskog statusa novih ministarstava i agencija moraju se koordinirati sa pripremom budžeta za 2005. godinu. Istovremeno, priprema budžeta zahtijevaće kritičnu i disciplinovanu ocjenu apsurdno glomaznog administrativnog sistema BiH. Upravni odbor je apelovao na organe vlasti da nađu rješenje za potrebu da se smanji višak kapaciteta na svim nivoima vlasti.

Odjeljenje za vladavinu prava

8) Upravni odbor je konstatovao da je Odjeljenje za vladavinu prava, nakon što ga je u julu 2002. godine uspostavilo Vijeće

za implementaciju mira, putem Visokih sudskih i tužilačkih vijeća i uz podršku Nezavisne sudske komisije, okončalo postupak provjere i ponovnog imenovanja sudija i tužilaca. Uspostavljeni su Sud BiH i Tužilaštvo BiH, usvojeni su Krivični zakon i Zakon o krivičnom postupku čije su nacрте izradili bh. pravници, te su uspostavljeni centri za obuku sudija i tužilaca. Upravni odbor naglasio je značaj izgradnje i jačanja domaćih kapaciteta u svim institucijama za vladavinu zakona u BiH, uključujući policiju, sudstvo i urede tužilaštava, kako bi se osiguralo da ove institucije budu u potpunosti spremne i sposobne za borbu protiv protiv organiziranog kriminala i drugih ozbiljnih prekršaja.

9) Pored formalnog uspostavljanja Ministarstva pravde BiH, pod vođstvom Odjeljenja za vladavinu prava su pokrenute inicijative za uspostavljanje i jačanje institucija kao što su institucije za borbu protiv kriminala i druge. Pri Ustavnom sudu je uspostavljena Komisija za ljudska prava. Međutim, potrebno je poduzeti dalje mjere kako bi se riješili zaostali, nagomilani predmeti iz oblasti ljudskih prava, te utvrdile odgovarajuće procedure za rješavanje tekućih i budućih slučajeva.

10) Projekat uspostavljanja Vijeća za ratne zločine pokrenut je početkom 2003. godine i biće u potpunosti integrisan u pravosudni sistem BiH ove jeseni. Sve dalje aktivnosti biće usmjerene ka cilju da Vijeće počne sa radom u januaru 2005. godine. Državni tužilac će preuzeti nadležnost za suđenja za ratne zločine u narednih nekoliko sedmica tako što će početi sa analizom nekoliko predmeta, a Specijalno odjeljenje Tužilaštva biće prošireno kako bi moglo obrađivati i slučajeve ratnih zločina uz slučajeve organiziranog kriminala i korupcije. Upravni odbor je apelovao na sve donatore da istraže načine da pošalju još veći broj međunarodnih sudija i tužilaca, čime bi pomogli Sudu BiH i državnom tužilaštvu da rade u punom kapacitetu. Upravni odbor je konstatovao da će za istrage u ovim slučajevima biti neophodno da SIPA zaposli i

osposobi dovoljno kvalifikovanih istražitelja i da će stoga biti neophodno naći dodatna sredstva kako bi se platio ovaj program proširenja. Osim toga, za Vijeće za ratne zločine bit će neophodan zatvor zatvorenog tipa za pritvor i izdržavanje kazne u BiH. Ovi objekti moraju biti obezbjeđeni, naročito zatvor za izdržavanje dužih kazni.

11) Upravni odbor je obaviješten o naporima koji se ulažu kako bi se ubrzalo potpuno uspostavljanje Ministarstva sigurnosti, agencije SIPA, DGS-a i Interpola, te kako bi se olakšao rad Komisije za restrukturiranje policije. Za to će biti neophodno da Parlamentarna skupština BiH donese nekoliko zakona do početka 2005. godine. Upravni odbor je istakao da će Vijeće ministara također morati nadgledati stvaranje pravnog okvira za jedinstvenu strukturu policije u BiH i implementaciju procedura i sistema koji će usaglasiti policijske i sigurnosne strukture BiH sa takvim strukturama u Evropi.

Komisija za Srebrenicu

12) Komisija za Srebrenicu je uspostavljena u decembru 2003. godine a svoj konačni izvještaj će podnijeti Vladi RS do 15. oktobra 2004. godine, koja će ga usvojiti i proslijediti Komisiji za ljudska prava do kraja oktobra. Sud će ocijeniti izvještaj, a viši zamjenik visokog predstavnika Fassier će o ishodu ovog postupka podnijeti izvještaj na narednom sastanku Vijeća za implementaciju mira u decembru. Upravni odbor je pohvalio rad Komisije, koja je iznijela na vidjelo nove informacije o događajima u Srebrenici.

13) Odjeljenje za vladavinu prava biće zatvoreno krajem septembra 2004. godine nakon uspješnog okončanja svojih ključnih zadataka. Upravni odbor zahvalio je višem zamjeniku visokog predstavnika Bernardu Fassieru, šefu ovog odjeljenja, za odlučno rukovođenje, koje predstavlja temelj uspjeha projekta.

Brčko

14) Kako se Distrikt Brčko suočava sa iskustvom svojih prvih demokratskih izbora, Upravni odbor je pozvao entitetske vlade da pokažu svoju opredjeljenost za distrikt kao ustavnu i političku realnost i u isto vrijeme pozvao Vijeće ministara BiH da pokaže svoju spremnost i sposobnost da garantuje i podrži samoupravni status Distrikta.

Reforma u oblasti odbrane

15) Upravni odbor je pozdravio nastavljeni napredak reforme u oblasti odbrane. Sa zadovoljstvom je konstatovao kako ministar Nikola Radovanović konstruktivno rukovodi ovim procesom, kao i ozbiljnost sa kojom Zajednička komisija za pitanja odbrane i sigurnosti Parlamentarne skupštine BiH vrši nadzor u ovom procesu. Međutim, Upravni odbor je upozorio da bi trebalo održati tempo provođenja ove reforme. Pored političkog kriterija saradnje sa Međunarodnim tribunalom za ratne zločine u Hagu, uspješnost u implementaciji preporuka Komisije za reformu odbrane biće od ključne važnosti kada NATO bude razmatrao prijavu BiH za prijem u program Partnerstvo za mir.

16) Upravni odbor je priznao potrebu za dodatnom finansijskom pomoći za implementaciju reforme u oblasti odbrane i stavio do znanja da će ohrabriti donatore da povećaju opseg pomoći koju daju.

Reforma u oblasti obavještajnog sektora

17) Upravni odbor je konstatovao napredak koji je postignut u reformi obavještajnog sektora, uključujući završavanje pozakonskih akata Agencije i pozdravio uvođenje načela/mjerila koja određuju pravac za dalje odvijanje reforme. Napori se sada moraju usmjeriti na okončanje procesa provjere kako bi se pravovremeno imenovalo rukovodno osoblje na srednjem nivou. U predstojećim mjesecima su potrebni efikasno planiranje i priprema tako da se nova organizaciona struktura može uspostaviti najkasnije do 31. decembra 2004. godine.

18) Upravni odbor ohrabruje daljnje napore na jasnom

razgraničavanju nadležnosti između različitih institucija u oblasti sigurnosti i osiguravanju njihove saradnje. Moraju se razviti odgovarajući mehanizmi za stvaranje dodatnih, ekonomičnih rješenja i za objedinjavanje različitih procesa reforme u ovoj oblasti. Koncept reforme u vojno obavještajnom sektoru koji je usvojila Komisija za reformu odbrane sadrži važne preporuke u ovom smislu.

Ekonomija

19) Upravni odbor je sa odobravanjem konstatovao da se poduzimaju neophodni koraci kako bi se do ljeta 2005. godine uspostavila u potpunosti operativna Uprava za indirektno oporezivanje. Zadovoljavajući je i napredak ostvaren po pitanju zakonodavnih i administrativnih priprema za uvođenje PDV-a, iako je Upravni odbor ponovo naglasio da parlament mora poštovati osnovnu odgovornost Uprave za indirektno oporezivanje kako bi se osigurala makroekonomska stabilnost. Pored toga, Upravni odbor je pozvao bh. organe vlasti i donatore da osiguraju da se do roka koji je postavio premijer, sredinom 2005. godine, obave sve neophodne pripreme za uvođenje sistema PDV-a u skladu sa evropskim standardima.

20) Konstatujući da su skupštine RS, Distrikta Brčko i BiH usvojile Zakone o izmirenju unutrašnjeg duga, Upravni odbor je pozvao Parlamentarnu skupštinu BiH da uradi isto, kako bi prevladala ovu prepreku ekonomskom oporavku i osigurala ulaganja i nova radna mjesta koji mogu poboljšati životni standard.

21) Upravni odbor je pozdravio sastanak savjetodavne grupe o BiH održan u Sarajevu 22. i 23. septembra na zahtjev bh. vlasti, a kojim su zajednički predsjedavali Evropska komisija i Svjetska banka. Sastanak je bio prilika za predstavnike vlasti u BiH da izvijeste međunarodnu zajednicu o napretku postignutom u procesu reforme i izazovima sa kojima se suočavaju, te da prenesu svoje vizije za srednjoročni ekonomski razvoj i evropske integracije.

Restitucija

22) Upravni odbor je pohvalio Vijeće ministara zbog odluke da oformi Komisiju za restituciju koja će se u potpunosti sastojati od domaćih članova. Ova Komisija mora doći do bh. rješenja za pitanje restitucije koje ni na koji način neće kompromitirati izgled ove zemlje na ekonomski oporavak. Međunarodna zajednica će Komisiji pružiti tehničku pomoć.

Strategija OHR-a

23) Upravni odbor je pozdravio plan za restrukturiranje OHR-a i izrazio svoju podršku za zahtjev visokog predstavnika da OSCE sa opsežnim prisustvom na terenu nastavi pružati podršku u implementaciji "Programa posao i Pravda".

24) Upravni odbor izrazio je punu podršku radu visokog predstavnika, te je podržao plan visokog predstavnika da se usredotoči na pružanje pomoći bh. organima vlasti tokom narednih šest mjeseci kako bi se ojačale reforme u sektoru odbrane, policije i obavještajnih službi, ostvarila puna operativnost Suda BiH i proširenog Vijeća ministara BiH, te okončale pripreme za uvođenje PDV-a. Upravni odbor dao je svoju punu podršku radu supervizora za Brčko, te je podržao namjere visokog predstavnika i supervizora za Brčko da osiguraju da se sve institucionalne i privredne strukture Brčko Distrikta utemelje na čvrstim, dugoročnim osnovama, te na taj način omoguće provedbu finalne Arbitražne odluke. Upravni odbor također se složio da je potrebno ostvariti pravi napredak u provedbi Odluke Ustavnog suda o konstitutivnosti naroda, koja predstavlja ključni temelj za dugoročnu multietničku budućnost BiH. Upravni odbor odobrio je budžet OHR-a za 2005. godinu u iznosu od 16,942,432 Eura.

24) Naredni sastanak Upravnog odbora održat će se u Sarajevu 2. decembra.